

1 FEBRUARI 1914.

AFLEVERING 19.

NADruk VERBODEN.

REDACTIE:

E. HEIMANS, AMSTERDAM,
JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

ADRES DER REDACTIE:

JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

UITGAVE VAN:

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

ADMINISTRATRICE:

A. W. L. VERSLUYS-POELMAN,
2e OOSTERPARKSTRAAT 223, AMSTERDAM

Prijs per jaar f 4.80.

DE RANSUIL.

(Vervolg en slot van blz. 413).

EEN paar weken lang bleef het gezelschap den duintop bewonen en de bodem van het bosch verdween allengs onder de uileballen. Verscheidene avonden wandelde ik rond in de buurt van de vestiging, maar van jagende uilen kreeg ik maar weinig te zien, wat mij, in aanmerking genomen de talrijkheid van de troep in 't eerst wel wat vreemd toescheen. Maar toen ik eenmaal had gezien, hoe zij bij het uitvliegen zich hoog boven hun schuilbosch verhieven verwonderde het mij niet meer. Hun jachtveld bleek zeer uitgestrekt te zijn en zij bereikten hun gebied altijd langs den hoogen luchtweg. Het uitvliegen geschiedde nog al onregelmatig, het gros van den troep vertrok pas na zonsondergang en dan wordt het spoedig zoo goed als onmogelijk, om de grijze, geruischlooze vogels waar te nemen.

April was in 't land en de lucht weergalmde van zang en geroep van al de nieuwe voorjaarsvogels. Tegen den avond liep ik langs den straatweg tusschen 't station Overveen en Duin en Daal, toen ik een geluid hoorde dat ik in 't eerst hield voor een vreemdsoortig wulpengeriep. De wulp is nog al luidruchtig in 't voorjaar en beschikt over velerlei geluid. Er gaat geen jaar voorbij of hij leert

me iets nieuws en ook nu stapte ik 't duin in, in de meening, dat ik weldra mijn kromsnaveligen spillebeen zou kunnen betrappen. Het geluid kwam van een Noordhelling, waar wat sparreboomen stonden, eigenlijk in het geheel geen wulpenhoekje. De roep was luid, ik zou haast zeggen overredend, nog al hoog, soms schril, ik heb hem genoteerd als hoek-schrie-tie, een verbastering in het ruwe van het mollige tloe-wie-iet, dat een van de mooiste wulpenroepen is.

Boom voor boom en tak voor tak monsterend zie ik eindelijk op een der lage sparretwijgen een donkere dikkigheid, die zich op de maat van dat geluid beweegt. Dat moet de vogel zijn en weldra heb ik in de gaten, dat mijn muzikant

Foto A. BURDET.

Uilebal met musschenbeenderen.

niemand anders is dan een dikke ransuil. Het was eerst nog eventjes lastig, om hem te herkennen, want op de rustplaats had ik dien ransuilen altijd aangetroffen, zittend met opgericht lichaam, maar deze hield zijn lijf nagenoeg horizontaal, den kop wat omhoog, den hals gestrekt en als hij zou beginnen te roepen, dan kreeg hij een bobbel in zijn keel net als de Groote Hertog.

Jongen, jongen, wat was ik daar blij mee en nog twee avonden heb ik de vertooning kunnen genieten. Ofschoon het nu nog lang niet altijd zeker is, dat een zingende of lokkende vogel een broedende vogel worden zal, durfde ik toch wel te hopen, dat er van al die ransuilen eenige in onze muizenrijke streek

zouden blijven broeden. Systematisch zocht ik wijd en zijd alle oude kraaien-, ekster- en roofvogelnesten op, in 't bijzonder een heel oud dennenbosch in de duinen, waar een tiental meer dan honderdjarige dennen jaar in jaar uit een broedplaats hebben geleverd aan 't rooftuig. De zware kronen zitten vol met nesten, vier of vijf in één boom. In de laatste jaren heeft nog eenmaal een torenvalkpaar geprobeerd, om er te broeden, maar de koddebeier van dat gebied heeft de ontwikkeling der roofvogels niet sterk aangemoedigd, integendeel.

Zooals 't altijd gaat, ik vond allerlei aardige dingen, behalve mijn uilennest. Eindelijk vernam ik, dat een duinarbeider een ransuilennest had gevonden en

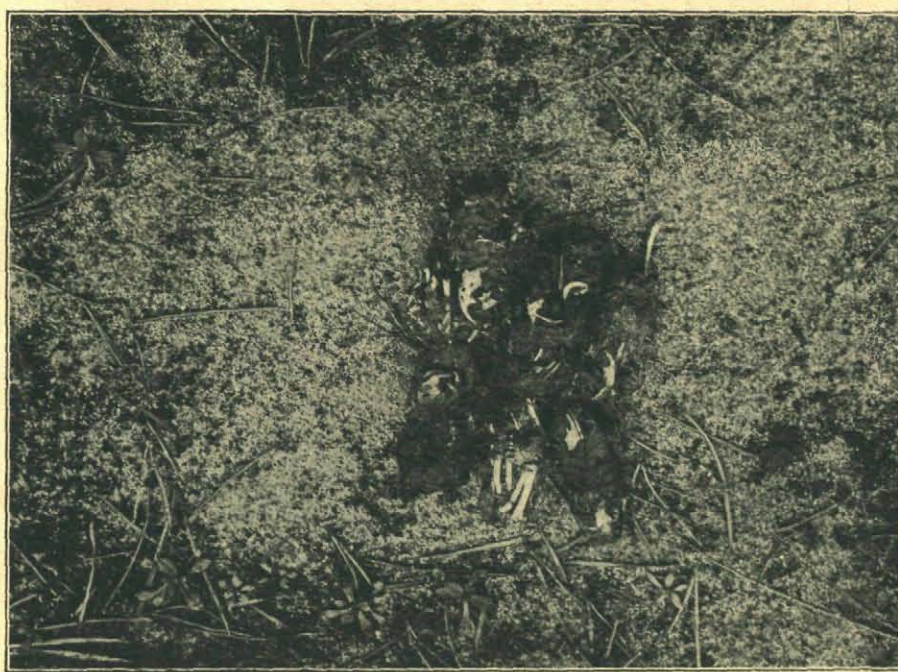

Foto A. BURDET.

Uilebal met muizenbotjes.

wel op den grond, terwijl ik altijd eigenwijs en bekrompen in de toppen der boomen had gezocht. Inderdaad schijnt het nog al dikwijls voor te komen, dat in de duinen vogels, die anders hooge nesten bouwen, op den grond komen broeden. In 1912 hadden wij op Texel een nest van een torenvalk op den grond. Ook houtduiven en kraaien zijn op den duinbodem nestelend aangetroffen, evenals de zanglijsters.

Nu, onze ransuil had van helmgras een mooi nest gebouwd onder een dichte duindoornstruik en hij gevoelde zich daar zeer op zijn gemak. Toen hij eenmaal goed en wel zat te broeden, ging hij niet meer van het nest af, wanneer er

Overveen, Mei 1913.

Ransuil, broedend op den grond.

Foto A. BURDET.

bezoek kwam. Misschien was hij aan ons gewend, misschien ook verkeerde hij in duizend angsten, maar behield het broedinstinct de overhand boven het instinct van zelfbehoud (wat kunnen we dat toch aardig zeggen), misschien ook geraakte hij werkelijk van angst verstijfd en verkeerde hij in een kataleptischen toestand. Hij keek ons met zijn groot oranje oogen echter zeer rustig aan en leek ook te luisteren, wanneer er tegen hem gesproken werd. En toen het voor 't fotografeeren noodig was, dat er een duindoortakje boven zijn hoofd moest worden afgebroken, leek hij daar heelemaal niet door verontrust te worden.

Nu we zoo dicht bij hem konden zitten, minuten lang, was 't ook mogelijk de volle schoonheid van zijn gevederte te genieten, bovenal den mooien zilvergians, die over rug en staart gespreid is. Ongetwijfeld is de ransuil de mooiste van al onze uilen, tenzij men de voorkeur geeft aan de spikkeltjes pracht van den kerkuil en wij hopen nu maar, dat in volgende jaren nog meer van die mooie dieren ons duin zullen blijven bewonen. In vroeger jaren moeten zij er zeer talrijk zijn geweest. Van het opgroeien van de jonge uiltjes hebben we weinig te zien gekregen. Op een goeden dag waren ze verdwenen. Of ze het slachtoffer zijn geworden van bunsing of hermelijnen, of dat de oude uil ze versjouwd heeft, dat kunnen we niet uitmaken, want trots ijverige nasporingen hebben wij niet het minste spoor van de familie meer kunnen ontdekken.

De sperwertjes, die in 't voorjaar zoo onbesuisd hadden geminnekoosd in de dennetjes, hebben ook nog in onze duinen gebroed, en daarmee weer een belangrijk record geleverd, want van 't broeden van sperwers in de duinen is maar weinig bekend. Ze hadden mijn raad opgevolgd en werkelijk een heel afgelegen vallei opgezocht, heel aan den zeekant. Maar de welwillende Argus, die daar den scepter zwaait en wien de plicht is opgelegd, om alle sperwers, eksters en gaaien zonder pardon te vernietigen, kreeg de broederij in de gaten en 't eenige wat we gedaan konden krijgen was, dat de vogels tijdens het broeden niet gestoord werden op voorwaarde dat de jonge vogels later werden opgeruimd. Zoo is dan een dier jongen beland in een mooie ruime volière, waar hij toch nog een aardig leven had. 't Was in zijn doen heelemaal geen gemeene roover maar — evenals de meeste jonge dieren — een aardige, vroolijke toeschietelijke klant. Als je goed hoog en vlug „kli, kli, kli” tegen hem zei, dan gaf hij dadelijk antwoord en kwam je in de volière bij hem staan dan kwam hij graag op een vinger zitten en had er schik in als je hem langzaam op en neer wiegde. Ging het wat hard, dan kneep hij nog al flink met zijn groote scherpe klauwen. Ik denk wel, dat er onder die gesmade roofvogels nog veel aardige en amusante kameraadjes schuilen. Zelfs zoo'n sperwer.

JAC. P. THIJSSSE.